

Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov.

Issued daily except Sundays and Holidays.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LETÖ—YEAR XIII.

Cena lista je \$5.00.

Entered as second-class matter January 22, 1919, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

Chicago, Ill., pondeljek, 29. novembra (Nov. 29th) 1920.

Subscription \$5.00
Yearly.

Uredniški in upravniki prosto: 2657 S. Lawndale ave.

Office of publication:

2657 S. Lawndale ave.

Telephone: Lawndale 4635.

STEV.—NUMBER 279.

Published and distributed under permit (No. 148) authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Chicago, Illinois. By order of the President, A. S. Burleson, Postmaster General.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

ŽELEZNIŠKI GRABEŽI STEZAO ROKE PO ŠOLSKEM SKLADU.

PRIZADETI GOVERNERJI NE
VIDIJO NIČ, NE SLISLJU NIČ.

Železniški magnatje kriče, da je njih zahteva legalna.

Washington, D. C. — Brumbaugh, governor Pennsylvanije, se prav nič ne interesira, da prihanni devetdeset milijonov dolarjev, ki gredo šolskim otrokom, ali katere zahteve Delaware, Lakewanna Western železniška družba in pravi, da naj meddržava trgovska komisija dovoli, da se izroči delničarjem.

Edwards, governor New Jersey, se tudi ne zanima za stvar, čeprav je prejel od železniške družbe D. L. & W. obvestilo, da prosi, če sme ljudstvu v državi naložiti trikrat večjo butaro.

Z newyorškim governerjem Smithom je ravno tako. On tudi ne posveča stvari nobene pažnje, kajti vložil ni protesta, ko je bila zaslišana družbina peticija pred komisijo. Komisija dozdaj še ni izročila svoje razsodbe.

Zgodovina teh milijonov je ta. Ta železniška družba je prejela leta 1851 svoje poslovničko v Pennsylvaniji. Kasneje je bila njena poslovnična sprememba in dovoljeno jih je bilo, da na leto ne sme več plačati kot 12-odstotno dividendo. Nadprofit se pa izroči državnemu blagajni, da se uporabi za javne potrebe. Komisija je imela lejstvita antikomunistično prispevko tako daže, da ne bo profit družbe tako visok, da bi ostal denar za šolski sklad.

Vložena glavnica železniške družbe zdaj znača pet in štirideset milijon dolarjev. Od teh odpade trinajst milijon dolarjev na podružne železnice, ki so bile kupljene z nadprofitom, kateri bi bil moral biti izročen državnemu blagajni. Odkar je bila kompanija korporirana, je vedno plačevala delničarjem po dvanaest od sto dividende, plačala je trinajst milijon dolarjev za podružne železnice in poleg je še nagromadila devetdeset milijonov dolarjev, ki so legalna lastnina šolskega skladu, katerih pa kompanija ni hoda izročiti temu skladu.

Kompanija pravi v svoji peticiji, da po poslovnični nima pravice pomoziti vložene glavnice z nadprofitem. Ali kompanija dodaja, da ima pravico po postavah, sprejetih po konstituciji izza leta 1874 v Pennsylvaniji za uravnavo poslovnic, pomoziti svoje glavnice z nadprofitem. Ona pravi, že komisija dovoli izplačati delničarjem 200-odstotno dividendo na 45 milijonov dolarjev glavnice, tedaj je s tem sprejeta konstitucija iz leta 1874 in 90 milijonov dolarjev bo izdanih.

Železniški magnatje niso neunični ljudje. Na ta način hočejo pomoziti glavnico železniške družbe na sto pet in trideset milijonov dolarjev. Z drugimi besedami se da stvar povedati takole. Vzeti hočejo šolski mladini devetdeset milijonov dolarjev in z njimi pomoziti glavnico železniške družbe tako visoko, da bo moralno ljudstvo plačevati trikrat večjo dividendo. Prizadeto bo seveda ljudstvo v državah Pennsylvanija, New York in New Jersey.

V ustavi izza leta 1874 je dolžna, ki odločno prepoveduje novih delnic, skozi delnice ne služijo vzdrževanje ali razširjenju železnice. Ravnino tako ta ustava prepoveduje izplačevanje dobika v delničah. Seveda je železniška družba v svoji vlogi prezra te dolžbe. Ona tudi ve, zakaj je to storila.

Če komisija zdaj ugodi preočni železniške družbe, tedaj bo taka razsodba le podprtja železniško družbo še k nadaljnemu prelomu ustave, da tem bolj zadosti svoji funknosti po visokem dobičku.

ZVEZNE ČETE OKUPIRALE PREMOGARSKI OKOLIŠ V WEST VIRGINIJI.

Charleston, W. Va. — 450 mož zvezne armade je sночи zapustilo Camp Sherman v Ohiju in se napotilo v Williamson, V. Wa., kjer se že nekaj mesecev vrši guerilska vojna med rudarji in privatnimi četami premogovniških magnatov. Položaj je že tako slab, da državna milica ne more narediti miru in governor je apeliral na vojnega tajnika za zvezne čete.

NOVA STAVKOŠKA ŠKA ORGANIZACIJA.

'RDEČKARI' IN "RADIKALCI" IZKLJUČENI IZ NJE.

Strokovno organizirano delavstvo je soglasno obudio to fakirska organizacija.

Memphis, Tenn. — Zopet je odkrita nova poteza nasprotnikov strokovno organiziranega delavstva. Tukaj je bila namreč vložena peticija za poslovne nove organizacije. Petenti pravijo v svoji prošnji, da ima organizacija namen očistiti delavske strokovne organizacije "radikalizma". Skupšči bodo dobiti poslovničko v vsaki državi, tako da se iz te male organizacije izvije narodna organizacija. Na peticiji so podpisani A. H. Kohl, John Wandt, F. C. Greenwald, S. K. Werner in Verona Kohl, ki trdijo, da so veliki in ogreviti zagovorniki delavske strokovne organizacije v Green Bayju, Wis.

Zdaj pa poglejmo, kaj ti ogreviti zagovorniki strokovno organiziranega delavstva, pravijo nadalje. Petenti pravijo v posebni izjavi, ki je njih glavni namen bojevati se proti "radikalizmu" v delavskih strokovnih organizacijah in ustvariti popolno prijateljsko okolišo med kapitalisti in delavci. Posumno se bira organizacija potrudila, da zloni stavke strokovno organiziranega delavstva. Ta namen bodo najprvo skušala dosegči z letaki, v katerih bodo delavcem priporovali, da so neumni, če stavkajo in poslušajo "radikale" v organizaciji. Kadar bo to delo izvršeno, bodo apelirali ti "odrešenci" na strokovno organizirane delavce, naj se pridružijo tej stavkokaški organizaciji. Petenti pričakujemo, da bodo delavci kar trumponoma drli vanju. Kadar bo stavkokaški organizacija izredno močna po članstvu, takrat prične z odprtim bojem proti "radikalci" in delavskim strokovnim organizacijam. Znani "radikali" in "rdečkarji" so izključeni iz te organizacije in ne morejo pod nobeno pretvoro postati njeni člani. Iz tega sledi, da je vsak strokovno organiziran delavec "rdečkarj", ki se noče pridružiti tej stavkokaški organizaciji.

General Steiner je izdal naredbe, ki odpravljajo civilne pravice, zajamčene v ustavi.

V svojem proglašu pravi general:

Prevzel sem jurisdikcijo v vsem premogovniškem okraju.

Koraškanje po cestah se bo preprečilo.

Vse osebe, ki nimajo dovoljenja po postavi nositi orožja, bodo razoborožene.

Zborovanja in shodi na prostem bodo razgnani.

Govori na shodih na prostem bodo preprečeni.

Redni shodi na rednih zborovališčih bodo dovoljeni, ako se naznamijo vojaštvo, toda dovoljenje ne bodo podzigači in podpihajoči govor.

Ustrahovanje, grožnje in dejavnja, ki imajo namen kaliti mir, bodo preprečena.

Najbolj značilno je, da oborženih kompanijskih pretepečev niso razoboroželi, ampak da nosijo orožje in lahko provocirajo rudarje. Rudarji pravijo, da rudniškim podjetnikom niso prepovedani shodi, če prav na teh shodih govorje strastno hujskajoči govor.

Da se položaj v Alabami pravilno razume, je treba priti v stavkovni okraj in si položaj ogledati na svoje oči.

Rodger N. Baldwin, ravnatelj "Unije za odvisno svobodo", je prisel sem, da se prepreči sam, kaj se godi.

V svojem poročilu pravi: "Alabama je tipična južna bombažna država. Osemdeset odstotkov je poljedelstvo in v nji se najdejo vse zla, ki jih prinašajo velike plantaže, katere obdelujejo najemniki in ki so dostikrat lastnini in ki so dostikrat lastnini tujezemcev."

"United States Steel kompanija gospodari v nji politično in industrijalno. Z njo so združene Alabama Power kompanija, velika hydro-električna družba, ki ima svoje obrate križem države, in lastniki predstavni. Kapital je večinoma z severja in kontrola je tudi na severu . . ."

TISOČ DOLARJEV JE IZGINILO NA MISTERIOZEN NACIN.

Terre Haute, Ind. — V noči je izginilo iz blagajne v hiši Terre Haute tisoč dolarjev. Policia pravi, da jih je nekdo vzpel, ki po zna kombinacijo ključavnice. To tudi na severu . . ."

ZA STAVKOŠKE RUDARJE V ALA- BAMI NI USTAVE.

USTAVNE PRAVICE RUDAR- JEV SO OMEJENE.

Shodi rudarjev na prostem so prepovedani, navadni shodi morajo biti naznanjeni.

Birmingham, Ala. — Na stavki je okoli enajst tisoč rudarjev v premogovniškem okraju, od katerih sta dve tretjini zamorcev.

Od septembra sem je že tukaj enajst kompanij državne milice, ki ji zapoveduje generalni adjutant Steiner. Milice je poslal gubernator Kilby, ker so bili majhni lokalni nemiri, ki so jih provocirali kompanijski najemniki, kar je danes dokazana reč. General Steiner je izdal ukaz, ki je praktično odpravil skoraj vse civilne pravice, ki so garantirane v ustavi.

Organizacija rudarjev in "Ameriška delavska federacija" sta se dozdaj trudili, da se odprekliči milice iz stavkovnega okraja in se zopet vpostavijo civilne pravice. Vsi ti poizkusni so bili dozdaj zastonj, čeprav je bilo obdržani veliko protestnih shodov. Izredna konvenca "Ameriške delavske federacije" ki se je vrnila za državo Alabama v oktobra, je zahtevala, da pride gubernator zaradi svojega ravnanja na zatožno klop, ker je potapljal v ustavi zajamčene pravice.

"Ameriška delavska federacija" je konstatirala, da so delovne in življenske razmere v tej državi pod vsako kritiko. V tem premogovniškem okraju pliešajojo najnižje mozed v Združenih državah. Nikjer v Združenih državah so rudarji prisiljeni prebivaliti v rudarskih naseljih, okoli katerih je napravljen plot in katera stražijo kompanijski najemniki.

"Ameriška delavska federacija" je konstatirala, da so delovne in življenske razmere v tej državi pod vsako kritiko. V tem premogovniškem okraju pliešajojo najnižje mozed v Združenih državah. Nikjer v Združenih državah so rudarji prisiljeni prebivaliti v rudarskih naseljih, okoli katerih je napravljen plot in katera stražijo kompanijski najemniki.

General Steiner je izdal naredbe, ki odpravljajo civilne pravice, zajamčene v ustavi.

V svojem proglašu pravi general:

Prevzel sem jurisdikcijo v vsem premogovniškem okraju.

Koraškanje po cestah se bo preprečilo.

Vse osebe, ki nimajo dovoljenja po postavi nositi orožja, bodo razoborožene.

Zborovanja in shodi na prostem bodo razgnani.

Govori na shodih na prostem bodo preprečeni.

Redni shodi na rednih zborovališčih bodo dovoljeni, ako se naznamijo vojaštvo, toda dovoljenje ne bodo podzigači in podpihajoči govor.

Ustrahovanje, grožnje in dejavnja, ki imajo namen kaliti mir, bodo preprečena.

Najbolj značilno je, da oborženih kompanijskih pretepečev niso razoboroželi, ampak da nosijo orožje in lahko provocirajo rudarje. Rudarji pravijo, da rudniškim podjetnikom niso prepovedani shodi, če prav na teh shodih govorje strastno hujskajoči govor.

Berlin, 27. nov. — Privatna poročila iz Moskve se zlase, da je po umiku Vrangler zopet stopila na površje Zinovijev-Bukarjnova bojevita frakcija, ki je proti miru z Veliko Britanijo. Ta frakcija priporoča ofenzivno gibanje proti Poljski in v Mali Aziji ter v srednji Aziji.

Harbin, Mandžurija, 26. nov. — Več tisoč protiboljševiških čet, ki jih je prej vodil general Kappell, je prekoračilo kitajsko mejo na begu pred zmagovalnimi boljševiki na vzhodni strani Bajkalskega jezera. Kitaje so večino beguncov razorozili in internirali.

Nekateri ubežni oddelki so se postavili v bran in v boju je bilo ubitih nekaj Kitajcev. 1500 Semenovih Burjatov, Mongolov in kozakov je bilo interniranih. Eden Kappeljevih častnikov je priznal, da so delujo pod znamko "Sveti Georg".

Eden Kappeljevih častnikov je priznal, da so delujo pod znamko "Sveti Georg".

Eden Kappeljevih častnikov je priznal, da so delujo pod znamko "Sveti Georg".

Eden Kappeljevih častnikov je priznal, da so delujo pod znamko "Sveti Georg".

Eden Kappeljevih častnikov je priznal, da so delujo pod znamko "Sveti Georg".

Eden Kappeljevih častnikov je priznal, da so delujo pod znamko "Sveti Georg".

Eden Kappeljevih častnikov je priznal, da so delujo pod znamko "Sveti Georg".

Eden Kappeljevih častnikov je priznal, da so delujo pod znamko "Sveti Georg".

Eden Kappeljevih častnikov je priznal, da so delujo pod znamko "Sveti Georg".

Eden Kappeljevih častnikov je priznal, da so delujo pod znamko "Sveti Georg".

Eden Kappeljevih častnikov je priznal, da so delujo pod znamko "Sveti Georg".

Eden Kappeljevih častnikov je priznal, da so delujo pod znamko "Sveti Georg".

ARMADICA LIGE NARODOV POJDE V VILNO ISKAT KONFLIKTA Z RUSJO.

Ženeva, 28. nov. — "Mednarodna armada" pojdje vseeno v Vilno brez ozira, če najde mesto v rokah ruskih rdečih čet. Armadica se že mobilizira. Vsi vojaški kontingenti bodo imeli oddelke strojnje. Armada bo vodil francoski general Chardigny. Anglia bo dala dve kompaniji vojakov, ki sta zdaj v Gdanskem. Morda se pridružijo tudi danske, holandske in norveške čete.

RUSKE RDEČE ČETE NA MEJI INDIJE.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOSTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOSTE

Cene oglašev po dogovoru. Rokopisi se ne vražajo.

Narodnina: Zedinjene države (izven Chicago) \$5.00 na leto, \$2.50 za pol leto in \$1.25 za tri meseca; Chicago \$6.50 na leto, \$3.25 za pol leto, \$1.50 za tri meseca, in za inozemstvo \$8.00.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2857 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$8.00 per year.

21

Datum v oklepaju n. pr. (November 1-20) poleg valge imena in naslova pomeni, da vam je s tem dnevom potekla narodnina. Posenite je pravodano, da se vam ne ustavi list.

KAKO SE NAGROMADIJO MILJONI!

American Sugar Refining kompanija je napravila v osmih mesecih enajst milijonov dolarjev čistega profita. Tako je izjavil družbin podpredsednik Foster v svojem poročilu na državnega prokuratorja države New York. Dejal je, da bo kompanija zahtevala, da trgovci na debelo še dalje plačujejo funt sladkorja po 22½ centov, čeprav je cena padla na polovico. Foster je rekel, da ima kompanija tri in dvajset milijonov dolarjev v rezervi, toda bilo bi nepostavno, če bi kompanija porabila rezervo, da trgovci na debelo ne plačajo sladkorja po ceni, za katero so se pogodili.

Ko se je dražil sladkor, da je bila groza, ker je bil sladkorni trg pod kontrolo gotovih privatnih interesov, se je večkrat naglasilo, da je bila cena umetno nagnana navzgor. Sladkorja je bilo dosti, sploh več kot ga je svet potreboval. Ali na tem sladkorju so privatni interesi držali svoje kremlje, da ni prihajal redno na trg, ampak je lepo ležal v skladiščih. Velebizniški časniki so storili svoje, ker so trobili dan za dan, da se sladkor še bolj podraži. Na podlagi teh groženj so trgovci na debelo delali pogodbne za dobavo sladkorja.

Naenkrat je pa cena sladkorju pričela padati. Kaj se je zgodilo? Privatni velebizniški interesi, nastanjeni v Wall Streetu, so spoznali, da je prišel čas, ko je treba izprazniti skladišča, če ne, jih sladkor zadusi, ki so ga nagromadili v skladiščih. Vrgli so večjo množino sladkorja na trg. Vedeli so, če ne vržejo sladkorja na trg, da bo kmalu nov pridelek tukaj. In ko so vrgli prvo večjo množino sladkorja na trg, je pričela padati cena. Ko so ta sladkor spravili v denar, so vrgli drugo večjo množino na trg. Cena je pričela padati. Prišel je na trg sladkor s otoka "Java", cena je zopet padla. Tako je prihajal sladkor na trg v vedno večjih partijah, cena je pada, dokler ni dosegla sedanje cene.

Naenkrat, v par mesecih je bilo dosti sladkorja na trgu, dasiravno so v velebizniškem časopisu trdili še par mescev preje, da je veliko pomanjkanje sladkorja po vsem širnem svetu. Tako so speljali lahkoverne Tomaže, katerih je tudi v trgovini polno, ki hrepene, da obogate čez noč, da so napravili pogodbe za dobavo sladkorja po stareh cenah, ko so privatni velebizniški interesi prav dobro vedeli, da prične vsakčas padati njegova cena, ker vržejo večje množine sladkorja na trg.

Cene so padle, ali sladkorni trust pravi, pogodba je pogodba, in če si napravil pogodbo za dobavo sladkorja po visokih cenah, zdaj so pa cene nizke, ni to moja krivda, ampak tvoja. Plačaj pravi trust, če ne, se pogovorimo na sodišču, kaj je postavno in kaj protipostavno.

In če kdo vpraša sladkorne trustjane, kako so zaslužili nagromadene miljone, bodo odgovorili: S poštenim delom!

Pri padanju in naraščanju sladkornih cen so imeli sladkorni trustjani dobiček, kajti zakon današnjega gospodarskega reda je tak, da velike rive požro ribice, če se z njimi kosajo pri oplenjevanju ljudstva.

Zelje premogovniških podjetnikov na jugu. — Komisija, ki jo je imenoval alabamski govornik Kirby, da preiše razmere v stavki rušarjev, ki so zastavili, ker premogovniški podjetniki niso hoteli priznati razsodbe predsednikove komisije, je poročala, da je po sedanjih postavah nemogoče izravnati spor. Komisija priporoča, da najvišje sodišče imenuje tribunal, ki naj ima tako moč kot okrožno sodišče. Komisarji pravijo, dokler ne bo tribunal imel moči, da pošlje stavkarja v ječo, ki se noči vrniti na delo, toliko časa je nemogoče kaj doseči.

Zelje premogovniških podjetnikov je jasno povedana v teh besedah. Po mnenju teh gospodov bi moral biti delavec ravno tako brezpraven, kot je bil svoječasno zamorski suženj. Če štrajkujoči delavec ne pojde takoj na delo, ko mu zapovejo, tedaj pride v zapor. Taka je socialna modrost privatnih bizniških interesov na jugu.

Prerokovanje se je izpolnilo! — Prohibicijoniški predsedniški kandidat Watkins je rekel zadnji dan pred volitvami, da ne pričakuje, da bo izvoljen. Mož se ni zmotil. V Chicagu je prejel nekaj več ko pet sto glasov.

To sem jih . . .

Kaj sem? No, dobro sem jih potegnil v svojem poslanem na "list slovenskih delavcev". Sprva ni sem kar hotel verjeti svojim očem, ko sem tam čital: "Moje" misli. Slišal sem večkrat, da so tam precej nemuni in zabitici, ali verjet nisem, da gredo tako radi na led, ko se vendar zbirajo tam okoli poleg raznih Bassermannovih stavkov tudi skrahirani doktarji in še drugi evet bankrotirajo slovenske "inteligence".

Pričel sem seveda z lepimi pravljicami, katere sem povedal po svoje, kajti slišal sem jih povedati od najbolj zagrizenih nasprotnikov delavcev in dolarskih lovev že na toliko načinov, da sem si izbral tudi svoj način pričevanja. Za pravljicami sem prisel s filozofijo na dan, kakšna se rodila pri gospodih okoli "lista slovenskih delavcev", kadar love dolar, ker računil sem realno, če jim bodo pravljice in filozofija všeč, da spregledajo tudi drugo, v katerem se direktno naročujem iz njih.

Če bi trezno in z duhom čitali filozofijo, bi spoznali, da jih imam za bedake. Pri ljudeh, ki love dolar in se love za vsako stvare, če mislijo, da ložje udarja po tistih, ki odkrivajo prave dolarske lovev in koritarje, pa mi pričakovati, da čitajo z duhom in trezno. In tako so pokazali vso svojo duševno revščino, pokazali so, da ne vedo, da je socialistična stranka predstavnica politično organiziranega delavstva in da je Debs kandidat te stranke.

V svoji hudočnosti sem še dalje in povedal, da je Kristian državni govor. Pogoljili so tudi tole. Še na misel jim ni prišlo, da se vprašajo, če je res kateri človek na svetu tak čarovnik, da lahko drži govor. Korito je tako veliko, "big bos" lahko pošilja majstre, da se v Reno, da tam čakajo na zakonsko ločitev.

Iz tega korita zajemajo vsi, ki imajo Janov obraz. En del obraza se smeje, kadar delavec pripoveduje, kako ga ljubijo, drugi del se pa krohotata, ko so ga prav posledno oskubili in tako pridobil zopet mastno vsto za korito brez dna. In kdor ne verjame meni, naj se potrdi v Brooklyn med poštenimi delavci in tam mu kmalu izginejo vsi dvomi, da spozna, da je največje korito ustanovljeno na vzhodu, iz katerega zajemajo tisti naši "inteligenti". ki nimajo za delavca drugega kot zaničljiv usmev okoli ustena, kadar ga srečajo na ulici.

Janez Kopriva, delajoč v prvi entri na rajt fes.

"Inteligenti" gospodje so šli v nastavljen past, kakor polh, ki skoči v samostrično, ko mu udari vonj hruške v nos.

Ej, urednik lista rojakov, ki posnemajo Morgana, Garyja, itd., je prejel poleg vseh uradnih obvestil iz gl. urada J. R. Z. tudi čl. misli. Slišal sem večkrat, da so tam precej nemuni in zabitici, ali verjet nisem, da gredo tako radi na led, ko se vendar zbirajo tam okoli poleg raznih Bassermannovih stavkov tudi skrahirani doktarji in še drugi evet bankrotirajo slovenske "inteligence".

In ta zabitost se je pokazala tudi v nižjem stavku, v katerem pravim, da je J. R. Z. dalo v dobrodelne namene par stotakov, ker je urednik lista rojakov Morgan itd. prejel tudi uradno obvestilo, da so bili dani tisočaki in ne samo stotaki.

Zdaj so vse moji dvomi končani. Tam na vzhodu se zbirajo koritari okoli lista rojakov Garyjev itd. In tem sem odgovoril na vprašanja, ki sem jih začastil sam in na katere niso hoteli odgovoriti. Korito brez dna je bilo ustavljeno s tem listom. Tu so se zbirali tisti, ki so izdajali "Kolomarov žegen", "Crne bukve", tisti, ki so branili "knopfpučarje", in "komisnarje" pri podpornih organizacijah. Tam blizu stojte tisti, ki znajo dobro vleči cenejeno rojake. Korito je tako veliko, "big bos" lahko pošilja majstre, da se v Reno, da tam čakajo na zakonsko ločitev.

Zdaj so vse moji dvomi končani. Tam na vzhodu se zbirajo koritari okoli lista rojakov Garyjev itd. In tem sem odgovoril na vprašanja, ki sem jih začastil sam in na katere niso hoteli odgovoriti. Korito brez dna je bilo ustavljeno s tem listom. Tu so se zbirali tisti, ki so izdajali "Kolomarov žegen", "Crne bukve", tisti, ki so branili "knopfpučarje", in "komisnarje" pri podpornih organizacijah. Tam blizu stojte tisti, ki znajo dobro vleči cenejeno rojake. Korito je tako veliko, "big bos" lahko pošilja majstre, da se v Reno, da tam čakajo na zakonsko ločitev.

Iz tega korita zajemajo vsi, ki imajo Janov obraz. En del obraza se smeje, kadar delavec pripoveduje, kako ga ljubijo, drugi del se pa krohotata, ko so ga prav posledno oskubili in tako pridobil zopet mastno vsto za korito brez dna. In kdor ne verjame meni, naj se potrdi v Brooklyn med poštenimi delavci in tam mu kmalu izginejo vsi dvomi, da spozna, da je največje korito ustanovljeno na vzhodu, iz katerega zajemajo tisti naši "inteligenti". ki nimajo za delavca drugega kot zaničljiv usmev okoli ustena, kadar ga srečajo na ulici.

Janez Kopriva, delajoč v prvi entri na rajt fes.

(Opomba uredništva: — Ker se volitve sploh ne vršijo, ostali del vašega dopisa nima nobenega pomena. — Pozdrav.)

DOPISI.

East Palestine, O. — East Palestine je dokaj prijazno mesto in se nahaja v vzhodnem delu države Ohio. Steje nekaj nad 5.000 prebivalcev. Tukaj so tovarne za porečian, kavček in velike železolivarne in jeklarne. Poleg tega je pa v okolici veliko premogorov, ki sedaj vse dobro obratujejo. Premog je visok od dva do četrtega palec pa do štiri čevlje, katerega je pa zelo malo. V tukajnem premogorovih je vse delo s pikom in zato se ne more dosti zasluziti, ker je premog zelo trd. Ako premog dela sleherni dan, komaj toliko zasluži, da se borne preživi.

V tovarnah za kavček je pa obrat skoro popolnoma ustavljen, samo ena tovarna nekoliko obratuje.

East Palestine je zelo nazadnja slovensko mesto; cerkev skoraj na vsakem vogalu, in ne verjamem da bi jih bilo toliko v Chicago, ker je milijonsko mesto. Šole imamo pa samo dve in otroci morajo hoditi samo po pol dneva v šolo.

Draginja je pa tukaj tako, da je človek težji ko gre nakupovati, kot pa potem, ko nakupi. In cene se vedno plezajo navzgor. — Frank Hostrik.

(Opomba uredništva: — Ker se volitve sploh ne vršijo, ostali del vašega dopisa nima nobenega pomena. — Pozdrav.)

(Opomba uredništva: — Ker se volitve sploh ne vršijo, ostali del vašega dopisa nima nobenega pomena. — Pozdrav.)

(Opomba uredništva: — Ker se volitve sploh ne vršijo, ostali del vašega dopisa nima nobenega pomena. — Pozdrav.)

Iz Chester City, Pa. — Iz te naše najbrže se ni bilo dopisa v slovenskih listih, akoravno je tukaj naseljenih pregejšnje število Slovencev. Vposleni smo včinoma v gozdu.

Dosedaj smo delali še precej dobro, ali kakor vse kaže, bo tudi v tej industriji pričelo šepati. Namen je očviden. Velepodjetniki hočejo namreč zopet plati preuredit po svojem ukusu, ki se prav nič ne razlikuje od drugih rojakov, ker je bil pokojni občen preljubljen pri vseh, ki se ga poznavajo. — Izrekam najlepšo hvalo vsem, ki so se udeležili pogreb, posebno pa omisli rojakom, ki so prepustili brezplačno svoje avtomobile ljudem na razpolago, ki so se udeležili pogreba. Najlepša hvala tudi vsem društvom za krasne darovane vence. Lekarna hvala tudi rojakom, ki so občen nevrečno kaj pomagali in tudi nevrčno vodo.

Pogreb pokojnika se je vrnil po katoliškem obredu in je pokopan na "Nord Side" pokopališču. Pogreba so se udeležila vse slovenska društva, katerih član je bil pokojni in položila na krsto krasne vence iz svežih cvetov v zadnjem spomin, in tudi društva drugih narodnosti, pri katerih je bil pokojni član. Pogreb se je udeležilo tudi vedno število drugih rojakov, ker je bil pokojni občen preljubljen pri vseh, ki se ga poznavajo. — Izrekam najlepšo hvalo vsem, ki so se udeležili pogreb, posebno pa omisli rojakom, ki so prepustili brezplačno svoje avtomobile ljudem na razpolago, ki so se udeležili pogreba. Najlepša hvala tudi vsem društvom za krasne darovane vence. — Ti pa, dragi brat, kaže potem rabijo v tovarnah za razne kemikalije. In pri tem delu so zelo goljufani. Plačo imam namreč od "kvortan" in ko pride konec meseca in delovodja premeri, kar ubogi trpin naredi, mu pa da kolikor se njemu (delovodju natre) poljubi. Kaj tega se najraje pripeti, ko čuti, da je ugodna prilika.

Tudi sedaj velepodjetniki najajo, da se bodo povrnili tisti zlati časi. Toda upam, da se bo do zmožil. Naša opazila je v delavski strokovni organizaciji, ki brihi velepodjetnikom izvesti njih umazane načine.

Za marsikaterega družinskega odeta je prava uganjka preliveti svojo družino, ki steje osem ali več članov, in tako plati kakoršno dobitva sedaj. Komaj bi bilo, da bi vsak posameznik znal delati čudež, kot jih je delal "nekdo in nekdaj", kot ac čita v sv. pismu, potem bi človek se delal pod današnjim sistemom. Ker pa delavev ne verujemo v čudež, raditev se pa moramo združiti in organizirati. Moč delavstva je v organizaciji, kajti vse, kar je delavstvo doseglo, doseglo je le s pomočjo organizacije.

Velepodjetnikom so vse delavski organizacije trd in peti in delajo na vse mogoče načine, kako bi jim škodili in uničili. Toda nimajo onega vsepeha, kakoršnega si želijo, ker se delavski vrste vsakokrat strinjo in obrnejo ostroti svojim izkorisitevalem. — Joe Maly.

New York, N. Y. — (Iz urada Ameriškega križa, infor, oddel. — Ameriški Rdeči križ je dobil obvestilo od svojega zastopnika g. Geo. F. Lyon, ki se nahaja v Dubrovniku, da je obvestil srbskega ministra za obnovo in prehrano, da je pošljatev ameriškega Rdečega križa, ki je dosegla v Dubrovnik 12. maja t. l. razdeljena v pokrajinh, v katerih ljudstvo trpi največje bedo in pomanjkanje. Ta pošljatev je bila vredna 25 milijonov dinarjev in je obstajala večinoma iz oblike v raznih zdravniških potrebuščin. Blago so razdelili po Dalmaciji, Bosni, Hercegovini in Crnigori.)

AMERIŠKI RDEČI KRIŽ POSLAL ZA 25 MILIJONOV DINARJEV RAZNEGA BLAGA V JUGOSLAVIJO.

New York, N. Y. — (Iz urada Ameriškega križa, infor, oddel. — Ameriški Rdeči križ je dobil obvestilo od svojega zastopnika g. Geo. F. Lyon, ki se nahaja v Dubrovniku, da je obvestil srbskega ministra za obnovo in prehrano, da je pošljatev ameriškega Rdečega križa, ki je dosegla v Dubrovnik 12. maja t. l. razdeljena v pokrajinh, v katerih ljudstvo trpi največje bedo in pomanjkanje. Ta pošljatev je bila vredna 25 milijonov dinarjev in je obstajala večinoma iz oblike v raznih zdravniških potrebuščin. Blago so razdelili po Dalmaciji, Bosni, Hercegovini in Crnigori.)

DETJE JE ŽRTVE MALOMARNOŠTI STARŠEV.

Bloomington, Ind. — Dve leti starata May Dickerson je povzela strinjan, hub strup,

Ameriške vesti.

STAVKOKAZI V DENVERJU DOBILI DRŽAVNE PUŠKE?

Denver, Colo. — Cerkvena družava so objavila poročilo, ki se glasi, da so stavkokazi pri cestozeleniški družbi dobili puške in naboje iz državnega arzenala. Ravnatelj železniške družbe je čudi, kaj je na tem napačnega, če stavkokazi prejmejo miličarske puške. Stavka traja že od avgusta in sedem oseb je izgubilo življenje v spopadih s kompanijskimi hujskadi.

FARMARJI DOBLJO POROČI LA O TREŽIH OMŠAH PO BREŽIŽONEM BRZOJAVU.

Washington, D. C. — Zvezni državni poljedelski departement je sklenil, da bo razpoložil dnevne tržne cene raznih poljedelskih pridelkov farmarjem po brežižnem brzojavu. Najprvo bo razpoložil farmarjem v okrajih, ki so neposredno blizu columbijskega distrikta, in nato se bodo poiskusi dobro obnesi, bo razpoložil farmarjem po vseh Združenih državah. V ta namen bo potreba 17 brežižnih brzojavnih postaj, iz katerih bodo razpoložili 250 milij daleč naokrog poročila; osem takih postaj bo v vzhodnih državah in dve na daljnem zapadu. Dve postaji, iz katerih bodo poslali poročila 300 milij daleč naokrog, in sicer eno v državi New York in eno pa v državi Maine. In pet postaj iz katerih bodo poslali 500 milij daleč naokrog brežižna brzojavna poročila; te postaje bodo zgradili zapadno od reke Mississippi.

Vsaka teh postaj bo v edini zvezi z glavnim postajo v Washingtonu, iz katere bodo redno dvakrat rapošljili poročila o tržnih cenah. In ravno tako bodo razpoložili vremenska poročila v svari pred raznim neugodnim vremenskim izprenembami.

TRI MILJE V MINUTI Z LETOM.

Mineola, N. J. — Lajtnant C. C. Mosley je letel s svojim letalom tri milje v minuti in je dobil prvo dario. V 44 minutah, 29 in 57/100 sekunda je preletel 132 milij. Njegova povprečna hitrica je znašala 178 milij v uri.

VRHOVNI MUNICIPIJALNI SODNIK OBTOŽEN UMOROM.

Cleveland, O. — Veleporota je obtožila William H. McGannon, vrhovnega municipialnega sodnika, umora druge vrste. Obtožena je bila izdelana na izpovedi gdđ. May E. Neely, ki je izpovedala, da je sledila dne 8. maja vrhovnemu municipialnemu sodniku do mesta, na katerem je ubil Harold C. Kagyja.

Dve drugi ženski sta izpovedali o pisanjuvjanju v East End kavarni pred umorom, katerega je bil obdolžen John W. Joyce, tugevec z žganjem, ki je pa bil pred sodiščem v sredo oproščen tega dejanja.

Celo afero je obdajal velik misterij, kajti nične se ni upal nastopiti proti vrhovnemu municipialnemu sodniku, ker se je balnjove močne roke. McGannon izjavila, da še nadalje ostane sodnik. Advokatska zbornica je pa drugoga mnenja in izjavila, da takoj uvede preiskavo in na podlagi izpovedi gdđ. Neelyjeve izključi vrhovnega sodnika.

Prohibicija spravi še marsikati stebri današnje družbe v tako pozicijo, da se bo tako zamajal, da se končno zruji.

JADRENICA JE NASEDLA NA KLEČEH.

Philadelphia, Pa. — Brežižna brzojavka poroča, da je trijam-borne jadrenica "W. J. Pirrie" nasedla na kleče blizu Quillayuta. Jadrenico je vlekel parnik "Santa Rita", ko je vrv naenkrat počila in silna burja je vrgla jadrenico na kleče. Burja je vhrala s hitrico pet in sedemdeset milij v uri. Na jadrenici je tri-najst oseb. Parnik je ostal na mestu in skuša rešiti ljudi z jadrenico.

ZAMOREC LINČAN.

Tyleron, Miss. — Ko je zamočec Harry Jacobs stal pred sodiščem, da se zagovarja na obtožbo, da je napadel neko belopoltno

ženo, je vdrla na sodišče ulična drhal, pograbila zamoreca, ga odvedla iz dvorane in dinčala.

Taka dejstva dokazujejo, da so državne in lokalne oblasti v tej državi na zelo šibkih nogah in da je pri belopoltni drhal manj spoštovanja do obstoječih postav koton pri zamorecih.

AVTOMORIL UMORJENEGA PIERCA NAJDEN.

Wheeling, W. Va. — V garaži "Evreka" so našli avtomobil umorjenega Henry T. Pierca v Philadelphiji, niso pa našli dveh tujcev in lepe blondinke, ki so se sem priseljali v avtomobil. Policija je pripela poizvedovati, ko je lastnik goraže naznamnil, da je bil vanjo postavljen avtomobil, ki nosi pennsylvansko številko. Knalu so dognali, da je to avtomobil umorjenega Pierca, katerega so se morlici poslužili na svetu begu.

CIGANKI STA POKUSILI PRAKTICIRATI CIGANSKE UMETNOSTI NA BANKI.

Marinette, Wis. — Dve ciganki sta vstopili v tukajšnjo banko, da povesta srečo uslužbenec. Ena je pripovedovala srečo, druga pa je po ukradku pet sto dolarijev in se izmuzala iz bančnih prostorov. Prijeli so jo, predno je odnesla svoj plen na varno.

ČRNE RAZMERE V UBOŽNICI.

Paterson, N. J. — 75-letni Victor Oddy je ubil v okraju ubožnic 90-letnega Johna de Blocka. Oddya so privedeni ubožnico popoldne, ki je bil najbrž bolan na umu. Ponoči je Oddy vzel škat iz zeleza in je napadel druge užitkarje. Enega je ubil in dva je ranil in poškodoval, predno je prisia pomoč.

Že to je bila velika napaka, da so starega blažnega dali v sobo, v kateri so se nahajali drugi užitkarji. Zdi se pa, da zdaj na pravijo še večjo neumnost, kajti sljubi se glasovi, da starega blažnega izroči veleporoti.

KDO VZAME PROFIT?

Pittsburgh, Pa. — Starci je posem v veleblaznem časopisu, da cene padajo in se vračamo v stare čase, ko je bilo vkoraj vse na pol zastoni. Če pogledamo v tržni poročila in če primerjamo tržne cene, ki veljajo v trgovini na dohodo, in te cene primerjamo s cenami, ki jih plača gospodinja, ko kupuje živilske potrebščine, bo res knalu vse napol zastoni za profitirje namreč.

Severna združena zdravstvena organizacija v Ameriki.

Držite ta liniment pri roki.

Kadar trpiš na revmatizmu, lumbag, sotolici, nevralgi, bolečini mišic, otravnih želic, kredit in drugih zanujib kolidnih, skrbite samo

Severa's Gothardol

(Gothardol) na mestu, kjer je boljšev, in ste lahko prispričani, da vam je knalo celote. Ta zanesljivi dozeli liniment je bil raziskan med široko let in največjim in zadevovanjem na vseh območjih in začetnikom mogoče izpolnit svoje neutemeljene obljube, je veliko vprašanje.

Naše denarne pošiljalice se zadnjih čas po novi zvezki in na novi način primerno sedanjim razmeram v Evropi dovolj hitro in zanesljivo izplačujejo.

Denar nam je poslati najbolje po Domestic Money Order, ali pa

po New York Bank Draft.

TVRDKA FRANK SAKSER,

52 Cortlandt St., New York, N. Y.

KAKO SE UČITI ANGLEŠKO.

Vzemite v roke angleško knjigo ali časopis, beležnico (note book) in Angleško-slovenski besednjak, ki ga je ustvaril dr. Kern. Vsako neznano besedo pošljite v besednjaku, kako se izgovori in kaj pomeni; zapišite neznanne besede v beležnico in jih večkrat ponovite. V par mesecih boste imeli lep zaklad angleških besed, katerih bi ne dali za stotine dolarjev. Jesenski in zimski večeri so kot nalač za učenje. Vsala slovenska hiša bi moralna imeti ta besednjak. Naročite ga na sledeči naslov:

Dr. F. J. KERN,
5202 St. Clair Ave.,
Cleveland, Ohio.

Cena besednjaku je \$5 s poštnino vred. Istočasno lahko naročite za \$1.25 Zormanove pesmi, ki vam bodo ugajale.

V pondeljek in torek so tako padle cene za žive prašiče na tukajšnjem trgu, da so plačevali sto funtov žive teže od \$10.25 do \$10.30. Ko je gospodinja stopila v mesnico, da kupi prašiče meso, se je hitro prepričala, da za konzumente niso padle cene.

Farmar mora svoje pridelke prodati skoraj zastonj, konsument pa mora zanje plačevati derure cene. In tako početje je menujejo veleblzniški listi padanje cen.

NA PRODAJ ALI V ZAMENO

knjige za zimske večere ima Slovenski socialistični klub št. 157 J. S. Z. v Gros, Kans. Klub ima nad 100 raznovrstnih knjig vseh slovenskih pisateljev in raznih prevodov iz drugih jezikov, katere želimo zamenjati ali prodati. Za vsa nadaljnja pojasnila glede teh knjig se obrnite osobno ali pa pišite na tajnika kluba št. 157. Naslov je: John Kunstel, P. O. Box 32, Gross, Kans. Kas. (Adv.) Nov. 29-30. Dec. 1.

CUNARD LINE

V 9 DNEH

v Hamburg in Passau mimo Anglije.

Aquitania..... Dec. 14

Cena za tretji razred:

V Hamburg..... \$125.00

V Passau..... \$129.80

in vojnska davka \$5.00 ved.

Oglasite se pri bližnjem Cunard agentu.

Za božične praznike.

Božični prazniki se bližajo. V tem času hote ali nekote bolj počesto mislimo na svoje ljude onkraj oceana.

POTOVANJE V STARI KRAJ. Ako ste namenjeni potovati v star kraj in obhajati praznike v krogu svojih dragih, potem je sedaj čas, da se odločite za odhod in si preskrbiti parnik in drugo. Za ta službo Vam načrti tvrdko nudi točno in poštemo poskrbilo. Najboljše prilnosti na raspolago so:

PARNIKI ZA TRST: 10. nov. Pannonia, — 18. nov. Belvedere, — 3. dec. Argentina in 22. dec. President Wilson. To so vsi parniki, ki gredo direktno na Trst. (Ako pa hočete iti na Genovo in potem s vlakom na Trst, — kar Vam razne firme neodkrito ponujajo, — Vam pa tudi mi lahko posrežemo.) Pišite po vozni red.

PARNIKI NA HAVRE IN CHERBURG: 11. nov. Imperator, — 12. nov. La Lorraine, — 20. nov. La Touraine, — 28. nov. Aquitania, — 25. nov. Caronia, — 27. nov. La Savoie, — 1. dec. La France, — 4. dec. Rochambeau, — 9. dec. Imperator, — 9. dec. Saxonia, — 11. dec. La Lorraine, — 14. dec. Aquitania.

IZ STAREGA KRAJA: je se pridlo na stotine potnikov — bratov, sester, otrok, staršev, nevest, prijateljev itd., na katerje je načrta tvrdko napravila potrebne listine in jim poslala, oziroma prekrbela kartice. Stavilna zahvalna pisima pridajo, da načrta tvrdko storiti na potniku toliko, kolikor se sploh da storiti. — Mnogi rojaki kupijo v svojem kraju karte za svoje sorodnike, a ko isti pridejo v New York in imajo sitnosti na Ellis Islandu, pa nas prosijo za pomoč. Treba je, da na to vnaprej mislite in si tako prihranite nepotrebne sitnosti in stroške. Ako ste toraj namenjeni dobiti kako osebo iz starega kraja, potem je Vam na Vašemu potniku v korist, da nadi tvrdko poverite tosodne posle.

POŠILJANJE DENARJA. Že od nekdaj pošiljajo ameriški rojaki svojcem v star kraj denarna darila za praznike, v tem vožji meri pa bodo to storili sefaj, ko je v starem kraju potreba toliko veda. Tudi v tem slučaju Vam more biti načrta tvrdka na raspolago.

Naše cene so vedno med najnižjimi in tudi v točnosti na začetju načrta tvrdka med najtočnejšimi.

Za nadaljnja pojasnila pišite na:

LEO ZAKRAJŠEK,

70—9th Ave., New York City, N. Y.

Premislite dobro, komu boste izročili donar za pošiljalce v star kraj ali pa za vožnjo listke.

Sedaj kivimo v času negotovosti in zlorabe, vsak skuša postati hitro bogat, ne glede na svojega bližnjega. Razni agentje in zaketni bankirji rastejo povsod, kakor gobe po dašču.

V teh časih se stavlja v denarnem prometu nepriskovane za preko starim izkušenim in premožnim tvrdkam; kako bo pa malim neizkušenim začetnikom mogoče izpolniti svoje neutemeljene obljube, je veliko vprašanje.

Naše denarne pošiljalice se zadnjih čas po novi zvezki in na novi način primerno sedanjim razmeram v Evropi dovolj hitro in zanesljivo izplačujejo.

Denar nam je poslati najbolje po Domestic Money Order, ali pa

po New York Bank Draft.

TVRDKA FRANK SAKSER,

52 Cortlandt St., New York, N. Y.

AVSTRIJSKI VOJAKI.

Moški, ki so bili vojaki v avstrijski vojski za časa svetovne vojne, sedaj lahko pridejo iz Jugoslavije in Ameriko, če tam na pravi temeljne prošnje in drugi potrebne listine.

MATIJA SKENDER javni notar za Ameriko in star kraj.

5227 Butle Str., Pittsburgh, Pa.

On vam jamči, da niste k sebi, — ali pa vam povrni denar. — V vseh pravnih in notarskih posilih pa v začetku, ki so v zvezi s potovanjem vaših ljudi, se obrnite nanj, pa boste v vseh zadovoljni, zakaj, on je za vas, a vi bodite zanesljivi.

Slovenska Narodna

Ustanovljena 8. aprila
1804.

Podpora Jednota.

Inkor. 17. junija 1907
v državi Illinois.

Izvrševalni odbor.

Predsednik: Vlado Calisher, podpredsednik Anton Hrust, Box 140, Canonsburg, Pa.
sl. tiskar Math Turje, tajnik bolniščeve oddelki Paul Berger, zavetnik gl. magistr Frank S. Tuck, sekretar zavetnik direktor Filip Gedine.

POROTNI ODBOR.

John Underwood, predsednik

Inozemstvo.

GRŠKA ARMADA BEŽI IZ MALE AZIJE.

Ententa je ostala brez vazalnih čet po padcu Vrangia in Venizelosa.

Carigrad, 27. nov. — Poraz bora na Krimu in padec Venizelosa na Grškem je popolnoma spremenil položaj v Mali Aziji in ententa je danes v klicah, v kakršnih še ni bila izbrana premirja. Prvič od kar je končana vojna z Turčijo imajo turški nacionalisti boljše stališče kot pa zavezniški.

Armenko vprašanje je rešeno. Nova boljševiška vlada v Armeniji je prosila Moskvo, da ji poslje sovjetske čete na pomoč in čete so prišle pred nekaj dnevi in nadomestile turske nacionaliste na vsem armenskem ozemlju, ki je bilo pred vojno del stare Rusije; čete Kemala paše so stale v krajih, ki so bili prej pod sultanskim. Rešitev armenškega vprašanja je omogočila Kemalu, da je poslal 20.000 mož svoje armade na zapad proti Smirni in Carigradu. Kemal ima danes regularno armado, ki je dobro opremljena z vsemi pripomočki za bojevanje.

V Ciliciji se vrše hudi boji med nacionalisti in francoskimi kolonialci in zadnji se umikajo. Russki boljševiki so premestili velik del svoje grške armade na Kavkaz in Kemal je dobil nove topove in veliko zalogu municije.

Zavezniški so upali pred nekaj dnevi, da pošljene ubežno Vrangovo armado proti rebelnim Turkom v Malo Azijo, toda spoznali so, da russki begunci so demoralizirani in nesposobni za hitro službo. V grški armadi v okolišu Smirne je tudi nastala velika demobilizacija po zadnjem preobratu na Grškem. Grki so se pričeli klati med seboj zaradi kralja in Venizelosa in se ne zmenjajo več za boj proti Turkom. Med zavezniški je zanj nastalo razpoloženje, da kompromitirajo s Kemalom na skodo Grkov. Da pa kompromis ne bo izgledal kot kapitulacija, se misijo zavezniški izviti s tem, da bodo prebivalstvu Smirne in

Tracieje dovolili plebiscit, češ naj se reši vprašanje z Wilsonovim "principom samodoločevanja."

Smirna, Malo Azija, 24. nov. — Čete turških nacionalistov so dosegli v Ušak, ki se nahaja kašči sto milij vzhodno od Smirne in so okupirale Ingu, Simav in Demirži. Grške čete, ki so dosegli držale to črto, se umikajo brez boja.

Carigrad, 27. nov. — Kemalove čete so okupirale Jenišer, 25 milij severovzhodno od Bruse in bližo Marmorskega morja.

MALE DRŽAVE DOBILKE KONTROLU NAD MANDATI.

Ženeva, Švica, 28. nov. — Vlesile so bile zopet poražene v skupičini lige narodov. Izvrševalni svet je bil primoran sprejeti načrt, po katerem imajo štiri vlesile samo štiri zastopnike v komisiji za mandate, dočim jih imajo male države pet. Anglija, Francija, Japonska in Italija ali Belgija tvore manjšino v komisiji, Španija, Holandija, Danska, Portugalska in ena južnoameriških republik pa vedno.

Anglijski zastopnik Balfour je protestiral proti temu načrtu, toda je pogorel.

Robert Cecil je dejal v pogovornih s časnarskimi poročevalci, da mandat Armenije bo stal dvajset milijonov dolarjev predno se ta država postavi na varne noge.

Nemški bankirji arstirani.

London, 28. nov. — Iz Berlina javljajo, da sta bila v Hamburgu arstirana dva bankirja, ki sta pod obtožbo, da sta vtihotapljala kapital v inozemstvo.

Vrh najvišje gore v Evropi se je podrl.

Ženeva, 28. nov. — Mont Blanc v francoskih Alpah ni več najvišja gora v Evropi. Pred nekaj dnevi se je preprijet največji plaz snega, in led, ki je potegnil s seboj 600 čevljev visok gorsk vrh. Sihni plaz ledu in skal je združil v italijansko dolino Dofre in uničil ves gozd Poutou. K sreči plaz ni zadel bivnilišč in tako se je izvršila ena največjih prirodnih revolucij brez izgube življenj.

Ških življenj. Mont Blanc je bil visok 15.781 čevljev nad morjem, zda je pa visok 15.181. Monte Rosa, ki ima 15.217 čevljev višine, je zdaj najvišja gora v Evropi.

D'Annunzijevi pristali zapuščajo Reko.

Trst, 26. nov. — General Cicerini, poveljnik d' Annunzijevih čet na Reki, in polkovnik San, šef d' Annunzijevega generalnega štaba, sta prišla v Trst in izjavila, da sta odpovedala službo pesniku, ker ne vidita razloga, zakaj ne bi reški diktator sprejel rapalske pogodbe.

Konferenca v Londonu.

London, 28. nov. — Lloyd George in francoski ministrski predsednik Leygues danes konferirata o dinastičnih homatijah na Grškem, položaju v Mali Aziji in o trgovini s sovjetsko Rusijo.

Velike razstrelbe; mnogo mrtvih v Italiji in Šleziji.

Milan, Italija, 28. nov. — Tučajnja smodnišnica je bila včeraj razstreljena. Sedem oseb je mrtvih in 15 ranjencev je v bolnišnicah.

London, 28. nov. — Iz Hamburga je prišla vest, da so Poljaki

pognali v zrak čistilnico olja v Neudorfu blizu Ratibora v gornji Šleziji. Mnogo oseb je mrtvih in med njimi so tudi nekateri uradniki, ki so aranžirali plebiscit v Šleziji.

Kam pojde teperi Vrangel?

Carigrad, 27. nov. — Ruska sovjetska vlada je obvestila rumunsko vlado, da ne bo trpela premeščanja Vranglerjev v Rumunijo. V Moskvi so najbrže izvedeli, da namerava Rumunija dati Vranglemu oporišče na svojih tleh za nove operacije proti sovjetom.

Drugo poročilo pravi, da namenavajo zavezniški reorganizirati Vranglevo čete na grškem otoku Lemnosu in jih porabiti proti turškim nacionalistom v Anatoliji.

Japonska povečuje armado.

Tokijo, 27. nov. — Japonski armadni proračun za prihodnje leto je petdeset odstotkov večji od le-

tej leta.

plačan, da bi se oblike dostojno. Kako more

Burlatti sploh imeti takšne subjekte na tako

saupnih mestih. On, Podlipnik, ne bi mu napal

nadzorstva nad svojo kozo, aki bi jo imel. Kakšne usluge je moral ta človek storiti gospodarju.

da ga trpi v službi! Nekote se mu je vvelje to

vprašanje. In kolikor bolj je razmišljal in razmotril, toliko bolj je bil prepričan, da je moralo biti nekaj med obema, kar ju je vezalo. A za

kaj ni šel Burlatti sam z njim? Ali je res postal

njega samo zato, ker je Slovence? Vedno bolj so

semu križale misli, vedno bolj se mu je zapletal

vozel. Perko je hotel govoriti, a je zaostajal za

Podlipnikom, njegove noge so bile težje, ker so

bile starejše. Parkrat se je zaletel in ga je prikel

za rokav, toda Podlipnik se je odresel in stopal še

hitrejši. Prav ničesar ni hotel slišati, dokler si ne

bodo gledali vsi oči v oči. Tako bo njegovoda sodi

ba nepristranska.

Ko je stopil v skladisče, je vse delo počivalo.

Težki so posedali in polegali po vrednah in se

polgasno pogovarjali. Resni so bili njih obrazzi,

resni so morali biti torci njih pogovori. Podlipnik se je ozril v polkrogu po njih in stopil na sredo.

Perko je bil takoj za njim in zopet je odpiral

usta, da bi nekaj govoril. Toda Podlipnik mu je

dejal, suho in odločno, dasi tiso, da niso drugi

slišali:

"Nimam časa, da bi ga tratal. Kar vas vprašam, to odgovarjajte in upoštevajte, da sem se

daj namestnik gospoda Burlattija."

Iz Perkovih oči je žvignil blisk in trdo so se mu stisnile čeljusti. Povesil je nato od jeze zaradi obraz in tresce se, je stopil korak od Podlipnika.

"To mi bode draga plačal," je sikhnil sam pri sebi med zobmi, a Podlipnik ga je vendar slišal. No, ni se ozri po njem, zaničljivo se je posmehjal, veselil ga je, da ga je razljutil.

Nekaj težkov se je dvignil z vred, drugi so se oprli na komolec. V ozadju se je vignal koščena laket in se zasmehala. Nekdo je zasikal strupeno, da je zarezalo v kosti. Perko je preble dol in se stisnil, kakor bi ga zasebljao. Kako grozec zamoljko levje rohnenje je nastalo v vrsti.

Tedaj je pa izpregorovil Mirko Podlipnik glasno in popolnoma mirno:

"Možje in fantje! Prišel sem k vam v imenu vašega delodajalca, gospoda Burlattija, da poizvem vaše želje in zahteve. Brez ovinkov in strahu mi jih razodenite, da jih potem lahko sporočim njemu, ki vam lahko pomaga. Kolikor je v moji moći, storim za vas, o tem boste preprizanci."

Iznenadenje se je čitalo na alehernem obrazu. Nekdo se je oglašil rekoč:

"Slovenc je, Kranjec, po besedi se mu poзна. Ne boje se ga!"

"Ne verujte mu, volk je. V ovski obleki prihaja. Perko zaupnik je," je zavpli drugi.

"Zapodite ga! Vun ž njim!" je zarohnel tretji.

(Dalje prihodnjih.)

točnjega. Znača 240 milijonov je nov.

Italijanska zbornica odobrila jadranski pakt.

Rim, 28. nov. — Italijanska zbornica je potrdila rapalsko pogodbo z Jugoslavijo z 221 glasovi proti 12. 42 poslanec, večinom socialistov, se je vzdržalo glasovanja.

NAPOL SVETNIK KAZNOVAN ZARADI BIGAMIJE.

Harrisonburg, Pa. — Rev. R. D. Edwards, metodistovski duhoven, ki je znal tako lepo pridignuti proti žganju kot sredstvu, s katerim sam pokleniček skuša zapeljati grešne ljudi na tem svetu v greh, da so starim tercijalkam samega ginjenja stale solze v očeh, je bil obsojen na štiri leta ječe zaradi bigamije in ker se je pregrebil zoper Mannovo postavo.

Edwards, oženjen in oče dveh otrok, je poročil še Ruth Baileyjevo iz Stentona, Va. Poroka se je vrnila v Cincinnati. Napold svetnika so arstirali v Louisville, kjer je pričel zopet s preobraženjem grešnikov.

PAZITE NA MELENČKE.

Chicago, III. — Sedemnajst mesecov stari Leonard Ahlert je potegnil s žedilniku kotel vrele vode in se tako poparil, da je podlegel opeklinam.

BANDITIJE SO MORALI ODITI PRAZNIH ROK.

Fort Wayne, Ind. — Banditje so izdelali načrt, da oropajo banko v Edgertonu, ki je oddaljen od tukaj petnajst milij. Pršli so pomoči, ker banditje za tako delo najbolj ljubijo temno noč. Razpostavili so potrebne straže, da jih nihče ne bo motil pri delu. Delo je okoli štirih zjutraj, ko je John Figg, goračni čuval načelni na banditsko stanovo. Kmalu pa vseči pokali samokresi in v tem obdobju sta bila oba ranjena.

Banditi so banditje slišali pokari samokresov, so hitro sedli na avtomobil in se odpeljali. Na begin

so vzeli s sabo tudi svojega računega tovarnika.

Banditom se je tako mudilo, da niso imeli časa pobrati svojega orodja. Bili so skoraj na cilju, kajti z acitilensko lučjo so preverili blagajno, še malo dela in iz varnostne shrambe bi bili lahko izvlekli polne vrteče denarja, ko so pričeli pokati samokresi.

FRANCOSKA ČRTA "COMPAGNIE GENERALE TRANSATLANTIQUE".

Naravnost v Hamburg. Parnik Niagara odpluje v sredo jan. 5. 1919.

Kabin in tretji razred na razpolago.

Za ceno listka in druge ogljice se pri domačem zastopniku.

SLUŽBO ISČE
Sprejme se ženska v službo domača hišna dela in splošno gospodinjstvo, opravljati ima osebe. Sprejme se dekle ali pa tudi vdovo brez ali z enim otrokom. Dobra plača. Za naslov se obrniti na list "Prosveta" na ime "Služkinja", 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

SLUŽBO ISČE
ženska srednje starosti, rada dobiti hišno delo pri slovenski družini, kjer imajo dva otroka, ki pa že hodita v šolo. Za plačo drugo se pogovorimo pisemo. Za naslov se izve pri "Prosveti".

Pisma je pisati za "Hišna" 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

CUNARD LINE
PARNIK "CARONIA"

20.000 tonelat

Odpluje dne 15. januarja.

V TRST MIMO NAPULJA.

Cena tretjem razredu je \$104.50

in \$5 vojnega davka.

Oglasite se pri bližnjem Cunard agentu.

CUNARD LINE
ZA BOŽIČNE PRAZNIKE ODPLUJE!

Parnik S. S. SAXONIA, 14.300 ton, dec. 9.

Cena kabinam \$180.00 in \$5.00 vojni davak.

Cena v tretjem razredu \$125.00 in \$5.00 vojni davak.

Največji parniki načrtnost v Hamburg.

Cena v tretjem razredu za Gö